

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

Juli-augustus-september 2022

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem

P209455

**KOOP NU UW WENSKAARTEN EN
UW KALENDER 2023 !**

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 81

COLOFON

Boyoma
3-maandelijks nieuwsblad
nr 81 jaargang 21- 2022
Juli-aug.-sept. 2022
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem
Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in

D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE 35 2350 3524 2637

BIC code GE BABE BB

Web: <http://www.kisangani.be/>

vzw kisangani asbl

Foto's: Hugo Gevaerts, Wouter Gevaerts, Kris Smet, Saskia Taat-Piena, Ernest Tambwe, Ivan Vanderzeypen

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan geïnteresseerden. Indien u dit blad niet meer wenst te ontvangen, laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te ontvangen, kan dit melden aan: info@kisangani.be Vermeld of u ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in geen geval doorgegeven of verkocht aan derden. Indien u deze gegevens wenst te verwijderen uit de bestanden van Kisangani vzw, dan kunt u dit per e-mail of per post laten weten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelannoote

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 016 63 25 58

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken

Ten Ede 82, 9620 Erwetegem

tel. 09 360 82 47

e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

Paluku Muvatsi

e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Magda Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja Scheuermann.

In de provincie Tshopo lijdt bijna de helft van de kleine kinderen aan ondervoeding!

De Congolese provincie Tshopo, waarvan Kisangani de hoofdplaats is, kent een groot probleem van ondervoeding van kleine kinderen, zo meldde de VN-zender Radio Okapi onlangs.

Zowat 43 procent van de kinderen onder de 5 jaar lijdt aan chronische ondervoeding. Ongeveer 63 procent van de kinderen heeft bloedarmoede. Bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd is 33,6 procent ook getroffen door bloedarmoede.

Het Nationaal Voedingsprogramma (PRONANUT) presenteerde deze voedingssituatie op vrijdag 22 juli in Kisangani, tijdens een voorlichtings- en bewustwordingsbijeenkomst voor de provincie en vertegenwoordigers van de bij die sector betrokken diensten.

Deze alarmerende situatie vereist een dringende interventie vanuit verschillende sectoren in de hoop op een betere groei van de kinderen, zegt Beatrice Kalenga Tshala, adjunct-directeur van PRONANUT in Congo.

“Het probleem van ondervoeding is niet alleen een probleem van de gezondheidssector. Het is een probleem voor verschillende sectoren. We moeten bij ministeries pleiten opdat ze zouden inzien dat ze moeten ingrijpen. Goede voeding voor kinderen onder de vijf jaar en in het bijzon-

Ondervoed kindje

der tijdens de eerste duizend levensdagen van een kind is de sleutel tot de ontwikkeling van een land en van een provincie. Volgens Beatrice Kalenga is de beste manier om in de eerste duizend dagen van het kind in te grijpen het bieden van "preventieve tussenkomsten, waarbij we het hebben over voorschoolse consultatie, gemeenschaps-gebaseerde voeding, kindervoeding en exclusieve borstvoeding.»

Ze benadrukte ook de noodzaak van het toedienen van vitamine A-supplementen en van het ontwormen met mebendazol. "Als we kinderen deze supplementen geven, is dit om hun immuunsysteem te versterken. Het zorgt ook voor een goede groei bij kinderen ... ", aldus Beatrice Kalenga. De provincie en de leden van de multisectoriële voedingscommissie in Tshopo zetten zich in om samen te werken aan de bestrijding van ondervoeding in deze provincie.

Uitreksel uit « Radio Okapi »

Gepubliceerd op 23/07/2022 - 19:46

<http://www.radiookapi.net/>

Fotos Kisangani vzw

Graag nodigen wij u uit op onze Infoavond van Kisangani vzw: een reisverslag en een update van de projecten.

**zaterdag 29 oktober 2022
om 19:30 h**

**Wereldhuis, Provincie West-Vlaanderen
zaal 4, ingang via Parking Cichoreistraat 6
Roeselare**

We werken al meer dan 20 jaar in en om Kisangani. Normalerweise gaan we jaarlijks naar Kisangani om de projecten te bezoeken. Door Corona was het ondertussen al meerdere jaren geleden. Dit voorjaar haalden we onze schade in en reisden we met 5 bestuursleden van de vzw, naar Kisangani.

Dankzij extra steun was 2021-2022 een boeiend jaar voor de vzw: we hebben onder meer scholen uitgebreid, stallen bijgebouwd, zonnepanelen gelegd, associaties opgestart, ...

Omdat we zelf onder de indruk waren van al hetgeen gerealiseerd is, willen we je op deze avond een reisverslag brengen, met een overzicht van de projecten, en aangevuld met onze impressies.

We starten om 19:30h, en nadien is er ruim gelegenheid om na te babbelen bij een drankje.

Inschrijven mag op west-vlaanderen@kisangani.be

of op info@kisangani.be

of via telefoon Magda Nollet Vermander 051 251901

Rita Seaux 051 241894

ONTHOUDT : DIT ZIJN ONZE BOSSEN EN ONZE DORPEN

In het achterland van Kisangani, van kilometerpunt 12 tot 17 ligt Masako aan de oude baan naar Buta, woont een bevolking van de "Kumu"-stam. Deze boeren leven net als de anderen van de landbouw. Na de ontbossing die werd bevorderd door de druk van de stad (Kisangani), is er geen wild meer, de jacht is slechts een verhaal gebleven om aan kinderen te vertellen. Met het verdwijnen van veel stukken bos, is er niet alleen het verlies aan biodiversiteit, het ontstaan van hongersnood in de dorpen, helaas is er ook de verdamming van gewassen omdat er geen geschikte plek is voor initiatieven van de jongeren. Door hun overlevingsinstinct proberen de inwoners van Masako eco-

nomische activiteiten te creëren om armoede te bestrijden. Onder deze activiteiten beginnen ze met de productie van makala (houtschool), de verkoop van bossen aan concessiehouders, het bewerken van velden door middel van kappen en branden om de kosten van levensonderhoud te dekken. Deze contextuele aanpassing heeft geen invloed gehad op cultureel herstel, omdat het te duur is: herstel van door menselijke activiteiten vernietigde bossen (heilige bomen en bossen) en terugkoop van verkochte oppervlakten. Met spijt zien we hoe moeilijk het is om het culturele erfgoed van dit volk te herstellen dat nodig is voor het onderwijs en de opleiding van "Kumu"-kinderen.

Hoe kunnen we samen met deze mensen het culturele- en boserfgoed beschermen?

Veel initiatieven waren gedoemd te mislukken vanwege de benaderingen die de partners werden gebuikt, met name het idee om het te gaan ontwikkelen of de methoden die zijn ontworpen om de ontwikkeling op Masako af te drukken. Deze strategieën werden voortdurend tegengewerkt door de stelling van het Kumu-volk: "Vergeet niet dat dit onze bossen en dorpen zijn". Het is vaak moeilijk om mensen te omkaderen op een onderwerp waarvan ze denken dat ze veel meer ervaring hebben dan jij.

Met zijn ervaring in samenwerking met de bevolking inspireerde professor Hugo Gevaerts de vzw Kisangani-Développement om samen met de inwoners van Masako te werken aan het herstel van het bos en de strijd tegen klimaatver-

andering. Het initiatief werd mogelijk gemaakt door de uitbreiding van onze projecten dankzij subsidies van de provincie Vlaams-Brabant, zoals Wouter Gevaerts aantoonde in het Boyoma-nummer 77 (juli-augustus-september 2021).

ASBL Kisangani-Ontwikkeling

Het is een vereniging van onderzoekers die aan de Universiteit van Kisangani werken om de missie van de ontwikkeling van de gemeenschap te vervullen. Door de activiteiten elders te evalueren, waar na het project, bij gebrek aan maatschappelijke betrokkenheid, niets als verworven bleef voor de bevolking. Deze keer heeft de non-profitorganisatie Kisangani-Développement ervoor gekozen om twee culturele begeleiders te hebben voor haar locaties op Ile Mbiye en Masako. Deze animatoren

hebben de rol om de gemeenschap te sensibiliseren over de impact van de activiteiten en hun begeleiding in de vorm van coaching. De vereniging heeft dit jaar de volgende activiteiten gepland: pluimveehouderij,

bijenteelt, duurzame landbouw en visteelt. Deze activiteiten zullen alternatieve vormen om de antropogene druk op de bossen van Masako te beperken.

Uitvoeringsstrategieën

De vzw erkent het belang van jongeren bij het zich eigen maken van nieuwe methoden en heeft samen met de leerkrachten van de school schooltuinen, waar de leerlingen onder toezicht van leerkrachten en landbouwkundigen werken aan tomatengewassen, kool, paprika, lente-ui, soja en komkommer. Door te cultiveren leerden de leerlingen nieuwe teeltechnieken, die ze zelfs dupliceerden door bij sommige ook persoonlijke tuinen te hebben. De ouders getuigden van het succes van de deelname van hun kin-

deren aan het zoeken naar zelfvoorziening in voedsel in de dorpen. Wanneer de schooltuinen worden geoogst, worden de producten gedeeld tussen leerlingen en leraren, en de individuele tuinen van elk worden verzameld door de respectievelijke gezinnen van de kinderen. De culturele animator van Masako vond het nuttig om de boeren te groeperen in associaties met subverenigingen volgens de hierboven aangegeven activiteit. Naast deze verenigingen is er ook een theatergroep opgericht met de boeren om toneelstukken op te voeren om onze activiteiten in de dorpen te populari-

seren en te internaliseren. Deze manier van werken heeft het mogelijk gemaakt de barrières tussen de boeren en de leden van de asbl Kisangani-Développement te doorbreken.

Verenigingen

We hebben sub verenigingen opgericht volgens de activiteiten om de organisatie van opleidingen sector per sector mogelijk te maken. We hebben dus:

1. Pluimveehouderij

Deze vereniging van pluimveehouders telt 49 mensen, waaronder 23 vrouwen en 26 mannen. Voor deze verschillende groepen in de pluimveehouderij is het de bedoeling dat ze zich organiseren om per groep een kippenhok te bouwen en door middel van individuele bijdragen ontdekken hoe ze de kuikens kunnen voeren en goed kunnen houden tot ze leggen. De groep rond de heer Tashala Paul (het dorpshoofd) was de eerste die zijn kippenhok bouwde en werd bediend met acht jonge hennen. We zijn hem aan het volgen en begeleiden de bouw van de kippenhokken met lokale materialen van de andere groepen om ook hen jonge hennen te geven.

2. Duurzame landbouw

Hier is het idee om de landbouw ter plaatse te houden omdat de altijd verplaatsende velden veel bosruimte verwoest. Om dit te doen, deelden de agronomen met de boeren hoe ze

velden moesten maken op drie niveaus: in hetzelfde veld staan bomen, gemiddelde planten en tuinbouwgewassen. Zo bestond de sub vereniging tuinbouw uit 11 personen (8 vrouwen en 3 mannen). Na de training hielden de agronomen toezicht op de boeren om de vereniging en de afzonderlijke velden te bebouwen door ze zaden te geven. Hier hebben we geprobeerd om bij de leden nieuwe zaden te introduceren die in de dorpen niet bestonden, zoals watermeloen, kool, paprika en komkommer.

3. Bijenteelt

Deze sub vereniging is opgericht voor het kweken van bijen om honing te gaan produceren. Omdat de activiteit nieuw was in het gebied, hadden we met de steun van de vzw, deelnemers die interesse toonden uitgekozen. Bijenteelt werd ooit door hen zelf als gevaarlijk beschouwd. De groep bestaat uit 8 vrouwen en 7 mannen. Na opleiding hebben we met de boeren tien bijenkorven

opgezet in Masako, waarvan er negen goed gekoloniseerd zijn. De vereniging ondersteunt nu boeren bij het individueel vervaardigen van bijenkorven met lokale materialen om de activiteit in de dorpen te ondersteunen.

4. Viskweek

De werking is nog niet echt begonnen, maar de sub vereniging is al ontstaan. Het is een groep van 9 vrouwen en 15 mannen.

5. Dramagroep

Opdat de boeren zich de gedeelde technieken goed kunnen eigen maken, achten we het nuttig om een theatergroep te vormen met jongeren uit de dorpen om de bewustwording te intensiveren. De scènes spelen zich af in lokale talen (Swahili en Lingala), we streven ernaar een stuk in het Frans te vertalen om het in het

volgende nummer te presenteren.

Overzicht

We zijn zeer tevreden over onze samenwerking met de gemeenschappen van Masako om dingen te veranderen in de richting van een verbetering van de landbouw om de druk op de bossen door de bevolking te beperken, vooral om het fenomeen van de verkoop van de uitgestrekte gronden in te dammen. Door deze activiteiten kunnen boeren met hun activiteiten plaatse blijven en zo ontsnappen aan de onteigening van de bossen in ruil voor geld door de zakenlieden, van wie sommigen de onveiligheid in het oosten van de DRC ontvluchten (Beni bijvoorbeeld). Gisteren werden we als buitenstaanders beschouwd, vandaag worden we beschouwd als lid van Masako. Door deze hechte band die is ontstaan, is het mogelijk om veel met deze mensen te doen in hun voordeel.

Eric Abanati Gbadi
Animator bij Masako

maandag 14 november 2022
om 14 h
Ontmoetingscentrum De Biekaar
Sint Jozefsplein 8
Hasselt-Tuilt
Dit wordt georganiseerd door de
Vlaamse Actieve Senioren (VLAS-Hasselt)

Hugo Gevaerts

een blanke Congolees in Kisangani

Geboren in Stanleystad. Een avontuurlijke jeugd doorgebracht in Bukavu aan het Kivu-meer. Later in België biologie gestudeerd. Professor geworden aan het LUC in Diepenbeek maar ook aan de universiteit van Kisangani waar hij het schopte tot decaan van de faculteit. Zijn grote levenswerk was echter dat wat hij verrichtte voor de lokale bevolking rond Kisangani. Wat begon als een “LUC project” groeide uit tot een gigantisch project met steun vanuit diverse organisaties en ook de overheid. Hoe Hugo al die deuren opende probeert hij uit te leggen in een beklijvende twee uur durende voordracht.

WENSKAARTEN & KALENDER 2023

Hiernaast vindt u de folder met de afbeelding van al de wenskaarten en van de kalender.

Onze **WENSKAARTEN** zijn reproducties van werken van Congolese kunstenaars.

Wenskaarten van 17,5 x 11, 5 cm kosten **14 € voor 8** (+ verzendingskosten). De wenskaarten worden geleverd met briefomslag. Voor grote hoeveelheden geven we een korting.

Zoals altijd al, heeft in de nieuwe **KALENDER 2023** iedere maand een eigen blad. De kalender is in A4 formaat, tweetalig en in kleurendruk. U kan hem kopen aan **12 €** (plus verzendingskosten).

Wij leveren zolang de voorraad strekt.

Kisangani vzw

UW BESTELLINGEN

voor uw
wenskaarten en kalender(s)

plaatst u telefonisch, per e-mail
of schriftelijk bij

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
Tel. 011 376580
info@kisangani.be
<http://www.kisangani.be/verkoop>

We leveren alles per post met een
overschrijvingsformulier voor de
betaling.

KERSTKAARTEN KALENDER 2023

serie X

Kalender/Calendrier
12 € (form. A4)

serie F

serie Z

Nieuw!

serie G

serie U-1

serie U-2

serie U-3

serie R

serie Y

serie I

serie T

serie K

serie P

serie O

serie V

serie M

Nieuw!

serie Q

serie N

serie S

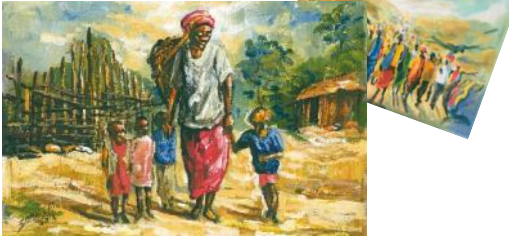

serie W

serie B

serie A

serie L

serie D

serie C

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2022 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2023.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem Bank BE 35 2350 3524 2637 BIC code GE BABE BB

Gelieve bij mededeling te vermelden:
gift van "uw naam en voornaam"

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

**Als VZW kunnen wij
LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten.

Vervolg van mijn eerste projectenbezoek in Congo samen met vzw Kisangani.

Ik vervolg mijn reisverhaal; voor het eerste deel verwijs ik graag naar de vorige Boyoma!

waren de verschillende deelprojecten (varkenskweek, duurzame landbouw, proefvelden en waterput) op deze site, onder leiding van onze Consolate Kaswera Kyamakya. De palmbomen zorgen voor de vruchten, waar ze na het handmatig persen de palmolie opvangen en in vaten bewaren of verkopen; het restant na de persing wordt deels gebruikt als voeding voor de varkens, die op deze site gekweekt worden. Natuurlijk is de kers op de taart de waterput met pomp. Van dit water kunnen de schoolkinderen en de omwonende dorpsgenoten genieten. Na het bezoek werden we nog uitgenodigd om samen iets te eten en het gastenboek te ondertekenen.

Donderdag 14 april: Na een nachtelijke van zware regen gaat de tocht vandaag naar Batiamaduka. Na een uurtje rijden over hobbelige en natte zandwegen komen we aan op het speelplein tussen de verschillende schoolgebouwen, waar we opgewacht worden door de enthousiaste directeur van de school. We bezoeken de klaslokalen, maar helaas waren de kinderen nog in verlof. Hoofddoel van ons bezoek

Vrijdag 15 april: normaal een vrije dag, maar toch nemen de mensen van de vzw Kisangani ons mee om

de Wagenia watervallen, tot 1972 de Stanleywatervallen, te bewonderen. Tijdens onze rit rijden we voorbij de moskee van de stad en komen we nog een matrassenhandelaar tegen per fiets. Ter plaatse aangekomen, krijgen we direct een gids ter beschikking om ons naar de watervallen te begeleiden. Door de plaatselijke bevolking werden we overrompeld om souvenirs te kopen. Gelukkig hadden we onze mensen

van de VZW bij ons, die de taal machtig zijn, en die het geheel wat onder controle konden houden. De watervallen waren indrukwekkend met een zeer sterke stroming. Hier vissen de vissers met fuiken (in punt gevlochten rieten vangnetten). Het is ook de plaats waar de inwoners zich wassen en de moto's ontdoen van de modder. Na het kopen van souvenirs hebben we effe een drankje genuttigd en nagenoten van de mooie momenten.

Zaterdag 16 april: na een helse rit en wankelende brugjes komen we een uur en een kwartier later aan in Ngene Ngene. Vandaag is er de grote visvangst (eigen kweek) uit de grote vijver. Hiervoor laat men de vijver leeglopen, en worden de vissen vervolgens 'opgeraapt'. Het was een heel spektakel hoe de plaatselijke bevolking na het door onze medewerkers vangen van de grote vissen, de vijver mochten betreden om de kleinere vissen voor eigen gebruik te vangen. Mannen, vrouwen, kinderen zaten met alle macht door het slijk te ploeteren om toch nog maar dat ene visje te kunnen grijpen of uit de modder te halen. Een feest voor deze dorpelingen. Onze mensen zijn dan gestart met het sorteren van de grote vissen, zodat deze per kilogram kon verkocht worden.

Deze opbrengsten heeft de VZW nodig om te kunnen overleven en in hun eigen middelen te voorzien. Verder kweken ze hier ook kippen en varkens. De kippenstallen zijn boven de visvijvers aangelegd, zodat het restant van het kippenvoer en de kippenmest in de visvijver valt, en zo als voeding voor de vissen dient. Tijdens dit gebeuren hebben de medewerkers van de vzw voor ons de verse vis zitten bakken op de BBQ, zodat we een lekkere middagmaal kregen.

Zondag 17 april: met paasdag zijn we naar de Kathedraal van Kisanga-

ni geweest om de paasviering mee te maken. De ganse Kathedraal zat vol. Tijdens deze mis waren er zeker 30 doopvieringen vergezeld van de nodige gezangen. In de namiddag zijn we uitgenodigd bij een goede vriendin van Manja en Hugo op haar prachtig domein voor een heerlijke maaltijd.

Maandag 18 april: intern overleg met de financieel verantwoordelijke Ghislaine die uitleg geeft over de werking en boekhouding van de vzw. In de namiddag zijn we een bezoek gaan brengen aan de plaatselijke markt met Manja en Wouter. Manja begroeten ze meermaals met veel respect als zuster. Het zijn massa's

kramen met daartussenin kleine donkere gangen met veel modder; in de kraampjes kan je alles vinden van kleding, voeding, potten, pannen, geld wisselen, fietsonderdelen .... Je kan het niet opnemen of het is er. Op de markt kan

of mag je geen foto's nemen want dan worden ze boos.

Dinsdag 19 april: vandaag moesten we vroeg uit de veren om de projecten in Masako te bekijken. Na anderhalf uur op de meest onmogelijke hobbelige, schuine wegen met putten, smalle paden en brugjes waar je net over kon rijden, lukt het ons toch om met de 4X4 aan te komen. Het is ons nu duidelijk waarom de meeste medewerkers en de dierenverzorger meestal met de moto naar hier komen. Het scheelt de helft van de tijd. Ook hier een feestelijke ontvangst door de zingende kinderen van de

school, hun leraars, de directeur en verschillende ouders. Deze school is gebouwd door de vzw en is gefinancierd in hoofdzaak door P.Godfroid (met andere donateurs ENABEL en Vlaams Brabant). Ondertussen zijn er ongeveer 600 leerlingen in deze school. Het valt ook op dat er tegenwoordig meer meisjes op school zitten, hetgeen vroeger zeker niet het geval was; tegenwoordig is het ongeveer 50/50 jongens/meisjes. We kregen een toneelvoorstelling waar ze de kinderen en ouders leren dat ze de bossen niet mogen blijven rooien, en wat de gevolgen zijn. Op deze site zijn er onlangs zonnepanelen, een omvormer en batterijen geplaatst. In donkere dagen kan de

verlichting in de klassen aange-
stoken worden. Eveneens kun-
nen de leerlingen buiten de
schooluren komen studeren on-
der de verlichting van de gebou-
wen, en kunnen de associaties 's
avonds samen komen. Hier is

ondertussen een nieuwe waterput
met pomp en een nieuw sanitair
gebouw geplaatst. Ze brengen de
kinderen bij hoe ze groenten, kip-
pen, varkens, konijnen en bijenkas-
ten moeten houden/kweken om
later zelf te voorzien in hun dagelijk-
se behoeften, zonder verder trop-
isch regenwoud af te branden.

Woensdag 20 april: vandaag terug
vroeg uit de veren omdat we een
avontuurlijke tocht gaan onderne-
men naar het eiland Mbiye, village
Puku. Samengekomen op de parking
van de universiteit van Kisangani,
zijn de medewerkers van de vzw
Kisangani de buitenboordmotor in
de pick-up aan het laden. We moe-
ten nog even brandstof gaan halen

en dan gaan we met de 4X4 en de
moto's op stap naar de rivier. Bui-
tenboordmotor plaatsen op een
prauw (eigenlijk dus een lange uit-
geholde boomstam) met gekleurde
plasticen stoeltjes achter elkaar,
instappen en wegwezen met een
ervaren kapitein. Alleen de motor
deed wat moeilijk, waardoor we
toch een uurtje vertraging hadden.
Met de stroming op de rivier is het
niet zo evident. Na bijna een uurtje
varen zijn we weer met open armen
ontvangen door de eilandbewoners
en de kindjes. De schoolkinderen
hebben voor ons gezongen en ge-
danst. De toneelspelers samen met
enkele lokale bewoners brachten
ons weer een schouwspel over het
niet meer ontbossen van hun eiland.
Na alle optredens zijn we dan naar
de klaslokalen met de aanwezige
leerlingen geweest. Voorheen
moesten de kinderen de rivier over-
steken om op het vasteland naar
school te gaan, wat niet zo evident
was. Maar dankzij de grote gift van
Greet Boets haar zus zaliger en en-
kele andere donateurs (onder meer
provincie West-Vlaanderen) zijn de

klaslokalen gebouwd. Hierdoor zijn er nu ongeveer een 160 leerlingen, meisjes en jongens samen. Vervolgens zijn we naar de waterput met pomp, de aangelegde groentetuinten, de kippen en de imkers geweest, waar we de nodige uitleg

kregen. Op deze site heeft de school ook reeds zonnepanelen, omvormer en batterijen, zodat ze met donkere dagen toch les kunnen geven, en ook de associaties kunnen vergaderen. Vele van de leraars in de verschillende scholen worden betaald door de vzw. Bij het Ministerie duurt het jaren voor ze de loonkosten opnemen.

Na afscheid genomen te hebben van deze lieve mensen zijn we stroomafwaarts gegaan en op vraag van Hugo verder door gevaren tot de splitsing van de rivier en dus ook het eindpunt van het eiland. Bij de terugkeer naar onze auto's stroomopwaarts kwamen we een depot tegen waar de lokale bevolking zijn goederen of hout komt verkopen en/of ruilen voor andere goederen of materialen. Na deze toch wel zware dag en net voor de komende regenbui zijn we stilaan afgezakt naar onze verblijfplaatsen.

Donderdag 21 april: vergadering in een auditorium van de nieuwe gebouwen van de universiteit. Hier hebben we met alle leden van de vzw en de verantwoordelijken vergaderd en de verschillende projecten en sites besproken. Het doel was om te kijken waar er nog verbeteringen kunnen gebeuren en de werking in stand te houden, wat belangrijk is voor de toekomst van

Zaterdag 23 april: afscheid nemen en terugvlucht naar België. Onze vrienden van de vzw Kisangani brengen ons en de koffers naar de luchthaven. Samen drinken we nog iets op ons afscheid en bedanken hen voor de vele goede zorgen en inzet voor de projecten. Afscheid nemen doet pijn en zoals iedereen wel weet blijven mooie liedjes niet duren. Wanneer het tijd is begeleiden ze ons nog door de douane en controlediensten voor we in de hal wachten op het vertrek van onze vlucht naar Kinshasa.

het project, de bescherming van het regenwoud en alle kinderen die school kunnen lopen. Het was een zeer constructieve vergadering met achteraf nog een leuke groepsfoto. Nadien zijn we ons allemaal gaan opfrissen want we waren uitgenodigd op het feestje voor Manja en Hugo, de oprichters, bezielers en actieve doeners om hen samen te bedanken en appreciatie te geven voor de volharding met hart en ziel in de verschillende projecten.

Vrijdag 22 april: dit was onze laatste dag. Een beetje rondwandelen op de campus van de universiteit en daarna naar het hotel om de koffers beginnen te pakken. Toch nog even gaan kijken of onze vlucht naar Kinshasa doorgaat.

Dit was mijn mooiste reis ooit met veel emotionele momenten. Bedankt iedereen om me zo goed te begeleiden tijdens de reis en me veilig weer thuis te brengen. Nog veel succes met de verdere werking van de vzw Kisangani.

Ivan Vanderzeypen

**H-eerlijke avondmarkt in
Lubbeek !**

Zaterdag 26 oktober 2022

**Zaal Libbeke,
Gellenberg 16 a
Lubbeek**

van 17 tot 21 uur

Je kan bij onze stand terecht voor informatie over onze projecten. Daarnaast verkopen we wenskaarten, de kalender 2023 en eenvoudige geschenken.

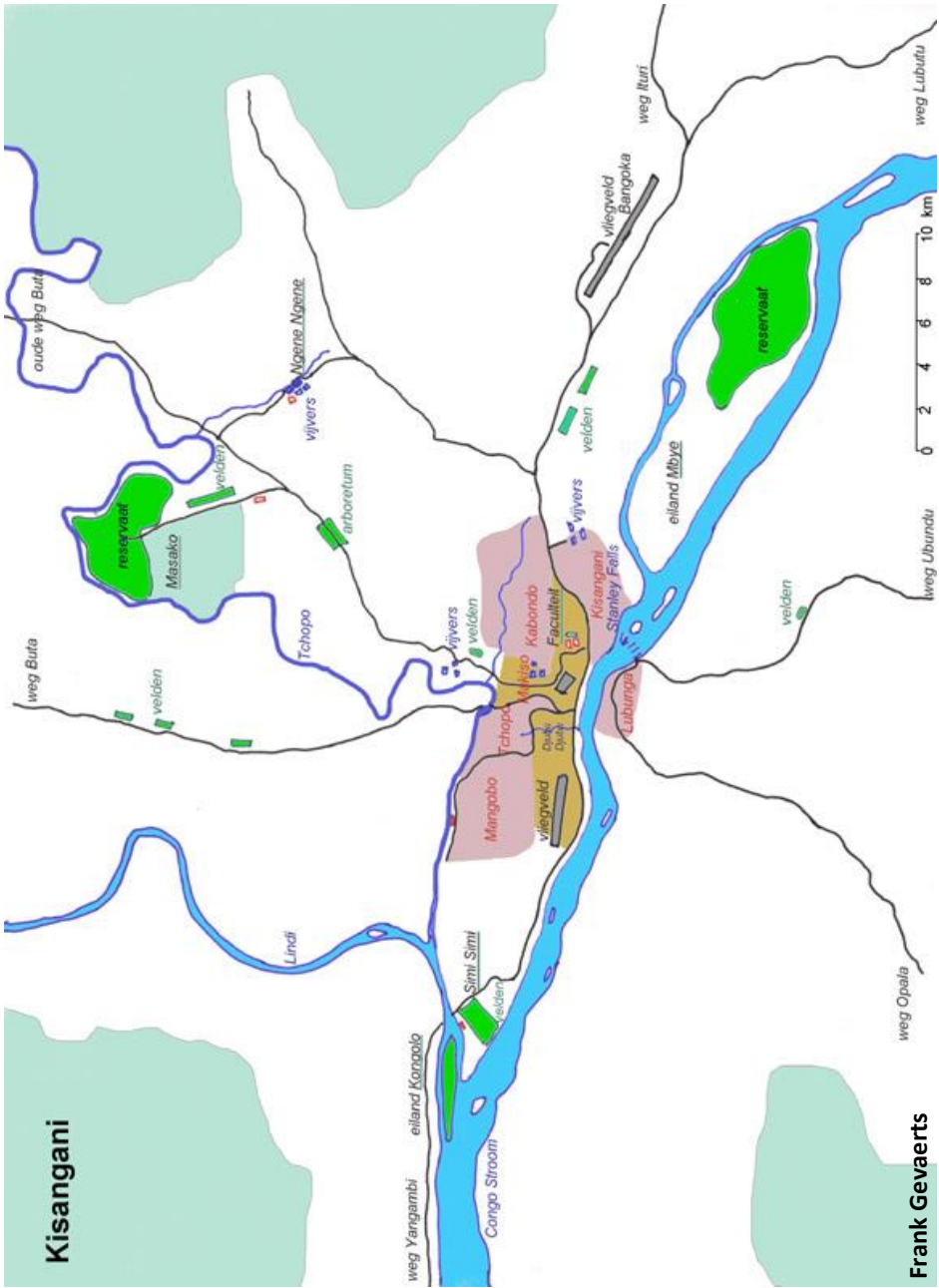
**Stand op de Agora, in de U Hasselt
Campus Diepenbeek**

**Maandag 28 november en 5 december 2012
van 11 tot 17 uur**

We verkopen wenskaarten, de kalender 2023
en eenvoudige geschenken.

Wie wat meer uitleg over onze projecten wil, kan bij ons te-
recht.

Iedereen is welkom!

Kisangani

Frank Gevaerts

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

Lions Club Hasselt